

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/157/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117221633
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:8117221633.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v C., D. XX, zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, AK, so sídlom v Prešove, Jesenná 8, IČO: 37 941 623, proti žalovaným: 1. SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, so sídlom v Bratislave, Karloveská 2, IČO: 36 022 047, Povodie Hornádu, odštepny závod, so sídlom v Košiciach, Ďumbierska 14, 2. Slovenská republika, v mene ktorej koná SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, so sídlom v Bratislave, Karloveská 2, IČO: 36 022 047, Povodie Hornádu, odštepny závod, so sídlom v Košiciach, Ďumbierska 14, o zaplatenie 3.941,52 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného v 1. rade proti rozsudku Mestského súdu Košice zo dňa 22. apríla 2024 sp.zn. 24C/2/2018

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Mestského súdu Košice zo dňa 22. apríla 2024 č.k. 24C/2/2018-617 vo výrokoch I. a IV.

Žalobca má proti žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom zo dňa 22. apríla 2024 č.k. 24C/2/2018-617 rozhodol nasledovne:

I. Žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 3.941,52 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.941,52 Eur počnúc od 28.10.2017 do zaplatenia a to všetko v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobu proti žalovanému v 1. rade v prevyšujúcom rozsahu a proti žalovanému v 2. rade v celom rozsahu zamietla.

III. Návrh žalovaných v 1. a 2. rade na prerušenie tohto konania zamietla.

IV. Žalobcovi proti žalovanému v 1. rade priznáva nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 100 %.

V. Žalovanému v 2. rade proti žalobcovi nárok na náhradu trov tohto konania nepriznáva.

2.1. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal pôvodne od žalovaného v 1. rade zaplatenia sumy 3.941,52 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.941,52 € od 30.9.2017 do zaplatenia s odôvodnením, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v obci C., katastrálne územie: E., ktorá je Okresným úradom Prešov, odbor katastrálny (ďalej len „okresný úrad“), zapísaná na liste vlastníctva číslo (ďalej len „LV č.“) XXXX ako pozemok - parcela registra „E“, parc. č. 450, orná pôda o výmere 230 m² (ďalej len „parc. č. 450“). Na parc. č. 450 sa nachádza koryto

vodného toku Delňa, ktoré je v zmysle rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia v Prešove, č. 1/2011/01250-007/VK z 19.10.2011 umelým vodným tokom. Správcom umelého vodného toku Delňa je žalovaný, ktorý tak užíva pozemok žalobcu bez právneho dôvodu, t.j. bez toho, aby mal so žalobcom uzatvorenú nájomnú zmluvu, čím sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohacuje. Žalobca poukázal na to, že na Okresnom súde Košice I bolo v právnej veci žalobcu F. A. proti žalovanému vedené totožné konanie pod sp. zn. 36C/45/2008 o vydanie bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie pozemku nachádzajúceho sa v katastrálnom území E., okresným úradom zapísaným na LV č. XXX ako pozemok registra „E“, parc. č. 437, orná pôda o výmere 165 m², na ktorej sa nachádza umelý vodný tok Delňa, a to za obdobie rokov 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 a od 16.1.2012 do 16.1.2014. Okresný súd Košice I v tomto spore rozhodol rozsudkom č. k. 36C/45/2008 z 1.4.2014 tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť bezdôvodné obohatenie za neoprávnené užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu. Ďalej žalobca uviedol, že na Okresnom súde Prešov bolo v právnej veci žalobcu F. A. proti žalovanému vedené konanie pod sp. zn. 20C/14/2016, v ktorom sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku nachádzajúceho sa v katastrálnom území E., a to parcely registra „E“, parc. č. 437 za obdobie od 21.1.2014 do 10.8.2015, na ktorom sa nachádza umelé koryto vodného toku Delňa a za užívanie pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území C., a to parc. č. 262/3 a parc. č. 268 za obdobie od 5.2.2014 do 10.8.2015, na ktorých sa nachádza koryto umelého vodného toku Sekčov. Okresný súd Prešov rozhodol rozsudkom č. k. 20C/14/2016 z 27.3.2017 tak, že zaviazal žalovaného na zaplatenie bezdôvodného obohatenia získaného neoprávneným užívaním pozemkov vo vlastníctve žalobcu. Žalobca sa v tu riešenom spore svojou žalobou domáhal vydania bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného za užívanie parc. č. 450 vo vlastníctve žalobcu za obdobie od 30.9.2015 do 29.9.2017 na základe znaleckého posudku č. 20 vyhotoveného znaleckým ústavom - Technická univerzita v Košiciach, Stavebná fakulta, Vysokoškolská 4, Košice, dňa 11.9.2014 (ďalej len „znalecký posudok č. 20“), ktorý stanovil všeobecnú hodnotu nájmu pozemku - parc. č. 450 o výmere 230 m² takto: za rok 2015 vo výške 8,55 €/m²/pozemok/rok, t.j. za 93 dní v sume 501,05 €, za rok 2016 vo výške 8,52 €/m²/pozemok/rok, t.j. za 365 dní v sume 1.959,60 € a za rok 2017 vo výške 8,64 €/m²/pozemok/rok, t.j. za 272 dní v sume 1.480,87 €, a teda spolu v sume 3.941,52 €. Žalobca mal za to, že v danom prípade žalovaný užíval parc. č. 450, na ktorej sa nachádza umelý vodný tok Delňa, čím vykonával právo nájmu k cudzej veci bez platnej nájomnej zmluvy. Bezdôvodné obohatenie je v zmysle § 489 Občianskeho zákonníka osobitným dôvodom vzniku záväzkového právneho vzťahu. Spočíva v tom, že obohatený na úkor majetku iného získal určité majetkové hodnoty, ktoré je možné vyjadriť v peniazoch. V prípade užívania cudzej nehnuteľnosti bez platnej nájomnej zmluvy spočíva bezdôvodné obohatenie užívateľa v tom, že vykonával právo nájmu k cudzej veci. Výška náhrady sa pre tento prípad odvodzuje od prospechu, ktorý získal plnením bez právneho dôvodu účastník, majúci za povinnosť majetkový prospech vydať [viď rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej len „Najvyšší súd ČR“) pod sp. zn. 30Cdo/1789/2000]. Žalobca poukázal aj na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove, ktoré sa konalo dňa 10.1.2013, podľa ktorého „Bezdôvodné obohatenie vzniká nielen v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, ak sa doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu došlo, keby bol obohatený plnil svoje povinnosti.“ Žalobca záverom navrhol, aby mestský súd žalobe v celom rozsahu vyhovel.

2.2. Žalobca písomným podaním zo 17.4.2023 s poukazom na právne závery vyjadrené v rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11Co/195/2020 z 21.12.2022 (č.l. 546), ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 38C/30/2019 z 25.6.2020 v inej obdobnej právnej veci, tak, že krajský súd žalobu zamietol, pretože dospel k záveru, že žalovaný vo veci nie je pasívne vecne legitimovaný, resp. pasívne vecne legitimovaný je Slovenská republika, navrhol, aby mestský súd popri žalovanom pripustil do konania Slovenskú republiku ako žalovaného v 2. rade, v mene ktorej koná žalovaný (v 1. rade) a súčasne, aby rozhodol o pripustení zmeny žaloby v ním navrhovanom znení. Mestský súd tak uznesením č. k. 24C/2/2018 z 11.7.2023 rozhodol tak, že: 1.) pripúšťa, aby do konania na stranu žalovaného (ďalej len „žalovaný I“) pristúpila Slovenská republika (ďalej len „žalovaná II“), v mene ktorej koná žalovaný I, 2.) pripúšťa zmenu žaloby, podľa ktorej sa žalobca domáha uloženia povinnosti žalovaným I a II spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 3.941,52 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.941,52 € od 30.9.2017 do zaplatenia, a to všetko v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku. Toto uznesenie mestského súdu nadobudlo právoplatnosť 4.8.2023 (č.l. 556).

3. Súd vec právne posúdil podľa čl. 4 ods. 1, čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava) spolu s § 119 ods. 1, 2, § 120 ods. 1, 2, § 121 ods. 1, § 123, § 126 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 ods. 1, § 488, § 489, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len OZ)

a § 71 ods. 1, 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), tiež podľa § 43 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 7 a § 48 ods. 1, 2, 3, 4, § 52 ods. 1, 2 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách, spolu s § 5 ods. 1, 2, § 6 ods. 1 až 3 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku a § 2 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu.

4.1. Mal za to, že medzi stranami sporu nebolo sporné, že:

- výlučným vlastníkom parcely registra „E“ parc. č. 450, orná pôda o výmere 230 m² (ďalej len „parc. č. 450“) je počnúc od 30.12.2013 žalobca v celosti,
- parcela registra E, parc. č. 450 je identická s parcelou registra „C“ parc. č. 3302/70, vodná plocha o výmere 230 m² (ďalej len „parc. č. 3302/70“),
- danou parc. č. 3302/70 preteká vodný tok Delňa umelým korytom, vlastníkom ktorého vodného toku je Slovenská republika,
- správu vodného toku Delňa vykonáva žalovaný I,
- ohľadom užívania parc. č. 3302/70 nebola medzi stranami sporu uzavretá nájomná ani žiadna iná zmluva zakladajúca žalovaným právo túto užívať.

4.2. Sporným medzi stranami sporu zostalo, či vodný tok Delňa preteká umelým korytom cez celú parc. č. 3302/70 vo výlučnom vlastníctve žalobcu, ďalej právne posúdenie veci v otázke danosti aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, v otázke danosti pasívnej legitímácie žalovaných I a II a tiež výška uplatňovaného nároku.

5.1. Súd prvej inštancie bral zreteľ na stanovisko Krajského súdu v Košiciach vyjadrené v uznesení č.k. 6Co/275/2019-412 (ktorým bol zrušený skorší rozsudok súdu prvej inštancie č.k. 24C/2/2018-364), v ktorom mu odvolací súd uložil dôsledne sa zaoberať vecnou legitímáciou strán s dôrazom na aktívnu legitímáciu žalobcu vychádzajúc z úvahy, že pre jej posúdenie bude potrebné ustáliť, či sporné nehnuteľnosti ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/1973 Zb. (t.j. k 1.4.1975) tvorili koryto vodného toku, ak nie, kedy, v dôsledku akých okolností, za akej právnej úpravy, na základe akého rozhodnutia sa stali korytom vodného toku, v ktorej súvislosti bolo úlohou súdu posúdiť, či došlo platne k vzniku vlastníckeho práva štátu, ako to tvrdí žalovaný v 1. rade.

5.2. Súd sa preto zameril na posúdenie či a ak áno, v akom rozsahu je parc. č. 3302/70, vodná plocha o výmere 230 m² súčasťou umelého (preloženého) koryta vodného toku Delňa a kedy k vzniku tohto koryta došlo, t.j. či pred alebo po 1.4.1975.

6.1. Z rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia č. 1/2011/01250-007/VK z 19.10.2011 (č.l. 12) zistil, že preložené koryto toku Delňa v km 0,070 - 0,620 (v zmysle projektovej dokumentácie č. 14/64 „Ochrana kúpaliska na Delni v Prešove - proti zanášaniam“) v katastrálnom území E., o povolenie ktorej vodnej stavby požiadal žiadosťou zo dňa 22.7.1965 bývalý Mestský národný výbor (skratka MsNV) v Prešove, odbor výstavby a vodného hospodárstva pod č. Výst. 4632/65/Sk a ktorá (stavba) bola povolená v Zápisnici pod č. 4451 zo dňa 12.8.1965, je umelým vodným tokom.

6.2. Z rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie č. OU-PO-OSZPP3/003730-04GP zo 16.1.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14.2.2019, zistil, že parc. č. 3302/70 je pozemkom, po ktorom preteká vodný tok Delňa.

6.3. Súd konštatoval, že ani jedno z týchto rozhodnutí nedáva odpoveď na otázku, či parc. č. 3302/70 je umelým (preloženým) korytom vodného toku Delňa, pretože z nich nevyplýva, či sa táto parcela nachádza na úseku vodného toku Delňa v km 0,070 - 0,620 [kilometráž v názve stavby nie je totožná s riečnymi kilometrami], ktorý je umelým korytom.

7.1. Grafickou identifikáciou vyhotovenou okresným úradom pod zákazkou č. 2791/2018 a tiež výpisom z katastra nehnuteľností z 10.7.2018 mal súd za preukázané, že parcela registra E, parc. č. 450, orná pôda o výmere 230 m² (toho času už parc. č. 3302/70) je súčasťou parcely „C“, parc. č. 3302/3, vodná plocha o výmere 25 126 m².

7.2. Podľa Oznámenia okresného úradu pod č. KO12/5537/1083/2019/Za z 27.9.2019 parcela registra „C“, parc. č. 3302/3 vznikla na základe geometrického plánu č. 83/83 na žiadosť žiadateľa - Povodie Bodrogu a Hornádu Košice až v roku 1986.

8.1. Geometrickým plánom č. 33-1/2018 vypracovaným F. G. B., GeoPraktic, Jiráskova 32, 080 05 Prešov z 22.10.2018 okresným úradom overeným pod č. G1-2141/18 dňa 31.10.2018 (č.l. 305), ako aj čiastočným výpisom z LV č. XXXX založeného okresným úradom pre katastrálne územie E., mal súd za preukázané, že pôvodnému zápisu parcely registra „E“ parc. č. 450, orná pôda o výmere 230 m² v

katastri nehnuteľností zodpovedá nový stav zápisu, a to parcela registra „C“, parc. č. 3302/70, vodná plocha o výmere 230 m², ktorá bola odčlenená z parcely registra „C“, parc. č. 3302/3, vodná plocha o výmere 25 126 m².

8.2. Z parcelného registra pozemkovej knihy pre katastrálne územie Šváby, toho času už Solivar, súd zistil, že vodný tok Delňa sa nachádzal na neknihovanej mpč. 978.

9. Súd poukázal na to, že na žalobcom predloženej grafickej identifikácii pozemkov na podklade orto-foto mapy z roku 1950 s vyznačeným pôvodným korytom toku Delňa a údajmi katastrálneho operátu z roku 2021, ďalej grafickej identifikácie pozemkov na podklade orto-foto mapy z roku 2015 s vyznačeným pôvodným korytom toku Delňa a údajmi katastrálneho operátu z roku 2021 je zjavne (voľným okom) rozpoznateľné situovanie mpč. 978 (plocha ohraničená ružovou farbou) a tým pôvodný - prirodzený priebeh vodného toku Delňa a oproti tomu jeho priebeh po parcele registra „C“, parc. č. 3302/3, vodná plocha o výmere 25 126 m² (plocha ohraničená čiernou farbou) vzniknutej až v roku 1986 a situovanej na parcelách registra „E“, počnúc od parc. č. 429/3 až po parc. č. 414/2, medzi ktorými sa nachádza aj parc. č. 450 (vyznačené žltou farbou), toho času vedená ako parcela registra „C“, parc. č. 3302/70, vodná plocha o výmere 230 m². Na podstatnej časti niekdajšieho pozemku mpč. 978 pôvodného prirodzeného koryta vodného toku Delňa je v aktuálnom čase situovaná parcela registra „C“ parc. č. 3161 (plocha vyznačená čiernou farbou), na ktorej sa nachádza prírodné kúpalisko Delňa. Pozemky - parcely registra „E“, počnúc od parc. č. 429 (neskôr parc. č. 429/3) až po parc. č. 456 (neskôr parc. č. 456/202 a 456/201), všetky ako orná pôda, boli situované svojou dĺžkou kolmo na mpč. 978, pričom svojou šírkou s touto (prirodzeným korytom vodného toku Delňa) bezprostredne hraničili. Je zjavne poznateľné, že prirodzené koryto vodného toku Delňa bolo preložené (posunuté) a tvorilo parcelu registra „C“, parc. č. 3302/3, vodná plocha o výmere 25 126 m² (vzniknutú v roku 1986) situovanú na parcelách registra „E“, počnúc od parc. č. 429/3 až po 414/2, vrátane parc. č. 450, toho času parcely registra „C“, parc. č. 3302/70, vodná plocha o výmere 230 m².

10. Súd tak hodnotením vyššie uvedených listinných dôkazov jednotlivo a najmä vo vzájomnej súvislosti s poukazom na ustanovenie § 194 ods. 1 CSP dospel k záveru, že parcela registra „C“, parc. č. 3302/70, vodná plocha o výmere 230 m² je bez akýchkoľvek pochybností v celom rozsahu nie prirodzeným, ale podľa § 43 ods. 2 a 5 vodného zákona prinajmenšom od roku 1986 [nie však k 1.4.1975] umelým (preloženým) korytom vodného toku Delňa.

11.1. V ďalšom súd prvej inštancie skúmal, či došlo k zoštátneniu pôvodnej parcely registra „E“, parc. č. 450 podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách [ďalej len „zákon č. 138/1973“ (zrušený vodným zákonom účinným od 1.7.2004, pozn.)] k 1.4.1975, t.j. či k 1.4.1975 cez túto pretekal vodný tok Delňa v prirodzenom, či umelom koryte.

11.2. Žalovaný v 1. rade tvrdil, že žalobca nie je v tomto spore aktívne vecne legitimovaný, pretože s účinnosťou od 1.4.1975 došlo k zoštátneniu parc. č. 450, toho času parc. č. 3302/70. Súd mal za to, že za situácie, keď žalobca je ako vlastník zapísaný v katastri nehnuteľností a žalovaný popiera jeho vlastnícke právo tvrdením o zoštátnení pozemkov, vyvracia hodnoverné a záväzné údaje katastra podľa § 71 katastrálneho zákona, preto dôkazné bremeno zaťažuje žalovaného, aby preukázal, že daný pozemok bol už ku dňu 1.4.1975 zavodený, teda tvoril koryto (umelé, či prirodzené), z akého dôvodu sa stali vlastníctvom štátu, teda prečo je ako vlastník v katastri nehnuteľností nesprávne zapísaný žalobca.

11.3. Podľa súdu prvej inštancie žalovaný v 1. rade neunesol svoju dôkaznú povinnosť, keď neoznačil a ani nepredložil žiadny hodnoverný dôkaz na preukázanie toho, že už k 1.4.1975 aspoň časťou sporného pozemku pretekal vodný tok Delňa. Žalovaný nijako nepreukázal, kedy bol sporný pozemok (parc. č. 3302/70) zavodený a ak po 1.4.1975 došlo k zavodeniu, tak na základe akého rozhodnutia, aby bolo možné posúdiť, na základe akej v tej dobe platnej právnej úpravy.

12.1. Podľa udania žalovaného v 1. rade v jeho liste pod č. CS SVP OZ KE 3000/2018/2 z 18.7.2018 vo vzťahu stavbe „Ochrana kúpaliska na Delni v Prešove - proti zanášaniu“ „...nedisponuje projektovou dokumentáciou stavby, žiadnymi geodetickými podkladmi, na základe ktorých by bolo možné jednoznačne a záväzne prehlásiť po akých nehnuteľnostiach (pozemkoch) daná preložka toku Delňa prechádza.“ Okrem toho podľa tvrdenia samotného žalovaného v 1. rade rozhodnutím Okresného národného výboru v Prešove, odbor poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva č. Pôd. 835/82 zo 14.8.1983 (č.l. 359) podľa § 9 ods. 4 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách bolo povolené užívanie stavby „Úprava Delne v Prešove I. stavba a II. stavba“, ktorá (stavba) spočívala v iných stavebných

úpravách ako „Ochrana kúpaliska na Delni v Prešove - proti zanášaniu“ a tieto úpravy boli vykonané na úplne inom úseku tohto vodného toku, než na ktorom sa parc. č. 450, (t.č. parc. č. 3302/70) nachádza. 12.2. Aj podľa zistenia súdu v prípade stavby „Úprava Delne v Prešove I. stavba a II. stavba“ (viď odôvodnenie rozhodnutia) išlo o povolenie užívania vodnej stavby, ktorej „Prvá etapa bola povolená rozhodnutím ONV OPLVH v Prešove č. Pôd. 2752/78 zo dňa 23.10.1978 a druhá etapa rozhodnutím ONV OPLVH v Prešove č. Pôd. 936/80 zo dňa 22.4.1980“, pričom v oboch prípadoch sa jednalo o úpravu už existujúceho dna a svahov vodného toku Delňa a nie o preloženie a tým vytvorenie umelého koryta. Napokon nebolo možné ustáliť ani to, či umelé (preložené) koryto vodného toku Delňa v úseku zodpovedajúcom parcele registra „C“, parc. č. 3302/3, vodná plocha o výmere 25 126 m² bolo zrealizované práve v zmysle projektovej dokumentácie č. 14/64 stavby „Ochrana kúpaliska na Delni v Prešove - proti zanášaniu“ v katastrálnom území E. vypracovanou Okresnou vodohospodárskou správou Prešov, o povolenie ktorej (vodnej stavby) požiadalo žiadosťou zo dňa 22.7.1965 bývalé MsNV v Prešove, odbor výstavby a vodného hospodárstva, pod č. Výst. 4632/65/Sk a ktorá bola povolená v Zápisnici pod č. 4451 zo dňa 12.8.1965 (a nie projektovej dokumentácie inej, pozn.), keďže nebolo preukázané, že tento úsek predstavuje preložené koryto vodného toku Delňa v km 0,070 - 0,620, pričom pre chýbajúcu projektovú dokumentáciu č. 14/64 túto nebolo možné ani identifikovať.

12.3. Práve naopak, to, že v katastrálnom území E. nachádzajúca sa parcela registra „E“, parc. č. 450 aj ďalšie parcely registra „E“, a to: parc. č. 429/3, parc. č. 449/2, parc. č. 438/2 a parc. č. 439/2, ako aj parc. č. 454, ktoré (všetky) podľa grafickej identifikácie (č.l. 227) tvoriace parcelu registra „C“, parc. č. 3302/3, vodná plocha o výmere 25 126 m² (umelé koryto vodného toku Delňa), neboli ku dňu 1.4.1975 zavodené a tým zoštatnené, preukazuje aj uzavretie Dohody o urovnaní č. L1/49121/1/19 (č.l. 442) medzi PRAEDIUM HOLDING, družstvo, so sídlom: Mlynská 28, 040 01 Košice, IČO: 50 913 255 (ďalej len „PRAEDIUM HOLDING, družstvo“) ako výlučným vlastníkom parciel registra „E“, a to: parc. č. 429/3, orná pôda o výmere 182 m², parc. č. 449/2, orná pôda o výmere 209 m², parc. č. 438/2, orná pôda o výmere 113 m² a parc. č. 439/2, orná pôda o výmere 177 m² v celosti a žalovaným v 1. rade ako ich užívateľom „pre potreby vodohospodárskej činnosti a za účelom výkonu správy vodných tokov“ (viď stranu 3 a 5 dohody) o výške finančnej náhrady za ich užívanie v tam uvedenej výške za obdobie od 9.5.2018 do 31.12.2018, ktorej (dohody) uzavretie žalovaný v 1. rade nepoprel.

12.4. Podľa súdu uvedené preukazuje aj uzavretie Nájomnej zmluvy o nájme pozemkov uzavretej medzi PRAEDIUM HOLDING, družstvo ako prenajímateľom a žalovaným I ako nájomcom (č.l. 380), ktorej predmetom okrem iných bol aj prenájom parciel registra „E“, a to: parc. č. 429/3, orná pôda o výmere 182 m², parc. č. 449/2, orná pôda o výmere 209 m², parc. č. 438/2, orná pôda o výmere 113 m², parc. č. 439/2, orná pôda o výmere 177 m² vo výlučnom vlastníctve prenajímateľa „pre potreby vodohospodárskej činnosti a za účelom výkonu správy vodných tokov“ na dobu určitú do 31.12.2023 za tam dohodnuté nájomné, ako aj nájomná zmluva a rovnako aj Dohoda o vyplatení finančnej náhrady za užívanie pozemku bez nájomnej zmluvy uzavretej medzi C. A., H. XX, XXX XX C. ako prenajímateľom a žalovaným I ako nájomcom, predmetom ktorej bola parc. č. 454 a dohoda o finančnej náhrade za jej užívanie bez právneho dôvodu za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2015 v tam dohodnutej výške a dohoda o jej následnom nájme „za účelom užívania pre vodohospodárskej účely“ dobu určitú do 31.12.2019 za tam dohodnuté nájomné, ktorých (zmlúv) uzavretie žalovaný v 1. rade rovnako nepoprel. Ak by totiž tieto pozemky rovnako tvoriace umelé koryto vodného toku Delňa ako parc. č. 540 bol ku dňu 1.4.1975 nadobudol podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. do svojho vlastníctva štát a tieto by boli vo vlastníctve Slovenskej republiky, nebol by žiadny dôvod na to, aby žalovaný I vyššie označenú dohodu o urovnaní a nájomné zmluvy s vlastníckmi týchto pozemkov uzatváral. Inými slovami povedané aj samotný žalovaný I si musí byť dobre vedomý toho, že k zoštatneniu vodného toku Delňa v úseku tvoriacom parcelu registra „C“, parc. č. 3302/3, vodná plocha o výmere 25 126 m², zahŕňajúcu okrem iných aj parcelu registra „E“ parc. č. 450, ku dňu 1.4.1975 nedošlo, inak by zmluvy, ktoré mu mali založiť právo parc. č. 3302/3, resp. jej časti, užívať, s jej vlastníckmi neuzatváral.

13. V prípade, ak by k 1.4.1975 sporný pozemok pôvodne parc. č. 450, resp. t.č. parc. č. 3302/70 nebol zavodený, bolo podľa názoru krajského súdu potrebné ustáliť, kedy a na základe akého rozhodnutia došlo k zavodeniu. V tejto súvislosti sa súd prvej inštancie zaoberal i tým, či došlo k vyvlastneniu sporného pozemku, pričom poukázal na to, že žalovaný nad rámec tvrdenia o nadobudnutí vlastníckeho práva Slovenskou republikou ex lege podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. ku dňu nadobudnutia jeho účinnosti (1.4.1975) ani len netvrdil, že by sporný pozemok bol v minulosti predmetom akéhokoľvek vyvlastňovacieho konania a takáto skutočnosť nevyplývala ani z vykonaného dokazovania. Keďže v prejednávanej spore nebolo stranami tvrdené vyvlastnenie sporného pozemku štátom v rámci vyvlastňovacieho konania pred a ani po 1.4.1975, súd dospel k záveru, že k jeho vyvlastneniu vydaním

administratívneho rozhodnutia nedošlo. Preto uzavrel, že aj vo vzťahu k tomu, kedy a na základe akého rozhodnutia došlo k zavodeniu sporného pozemku, žalovaný v 1. rade neunesol bremeno tvrdenia a dôkazu. Rovnako nebolo preukázané, že by k preloženiu vodného toku Delňa z jeho prirodzeného koryta do koryta umelo vytvoreného na parc. č. 450 došlo s vedomím žalobcu a už vôbec nie to, že by k tomu došlo s jeho súhlasom (či jeho právnych predchodcov).

14. S ohľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca bol v rozhodujúcom období vlastníkom sporného pozemku, ktorý v tomto období bol a aj v aktuálnom čase je súčasťou umelého koryta vodného toku Delňa, a preto ako vlastníkom podľa § 123 OZ je nositeľom hmotnoprávneho nároku podľa ustanovení § 451 OZ o bezdôvodnom obohatení a tým v tomto spore aktívne vecne legitimovaný.

15.1. K námietke žalovaného v 1. rade (štátny podnik), že v danom spore nie je pasívne vecne legitimovaný, pretože pasívne vecne legitimovaným by mal byť žalovaný v 2. rade (Slovenská republika), súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/42/2020 z 27.4.2021, v zmysle ktorého štátny podnik ako samostatná právnická osoba, ktorej bolo osobitným zákonom, t.j. zákonom č. 111/1990 Zb., dané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, je tým zodpovednostným subjektom, ktorý je povinný vydať bezdôvodné obohatenie.

15.2. V danom spore mal súd za preukázané, že cez pozemok parcelu registra „C“, parc. č. 3302/70, vodná plocha o výmere 230 m² preteká vodný tok Delňa v umelom koryte podľa § 43 ods. 5 vodného zákona, ktorých vlastníkom podľa ustanovení čl. 4 ústavy môže byť výlučne iba žalovaný v 2. rade (Slovenská republika). Žalovaný v 1. rade vykonáva v zmysle § 48 ods. 2 vodného zákona úlohy správcu vodného toku, pričom rozsah činnosti správcu je definovaný predovšetkým v ustanoveniach § 48 ods. 3 a 4 vodného zákona. V zmysle § 48 vodného zákona správca vodného toku je aj správcom pozemkov koryt a z vykonaného dokazovania vyplýva, že koryto vodného toku Delňa bolo preložené, je umelé a je vodným dielom podľa § 52 ods. 1 písm. a) vodného zákona, preto žalovaný v 1. rade vykonáva činnosti uvedené v ustanoveniach § 48, ktoré predstavujú správu vodného toku. K obrane žalovaného v 1. rade, že nie je vlastníkom vodného diela umelé koryto vodného toku Delňa, nie je vlastníkom danej vodnej stavby, súd uviedol, že v každom prípade je potrebné zvažovať, či (vodná) stavba môže byť samostatným predmetom práv a povinností v občiansko-právnom zmysle. Ak také vymedzenie nie je možné, spravidla ide o súčasť pozemku. Súd na návrh strán sporu vykonal 20.9.2018 ohliadku parc. č. 450, resp. t.č. parc. č. 3302/70 na mieste samom, pri ktorej na základe vytyčenia jej hraníc na žiadosť žalobcu geodetom 19.9.2018 zistil, že jej šírka je 10 m a dĺžka 23. Cez túto po jej šírke preteká vodný tok, ku ktorému je prístup cez pomerne príkry svah (cca 3 - 4 m) po oboch stranách brehu, na ktorom sú stromy a kry. Brehy sú na zbežný pohľad neupravené. Celkový dojem evokoval prirodzené koryto. Opisu stavu veci súdom na mieste samom podobný obraz parc. č. 450 je vidieť aj na fotodokumentácii v znaleckom posudku č. 20. Vzhľadom na to, že tu zjavne nebolo možné vymedziť, čo je pozemok a čo je vodná stavba (ide o ľudskou činnosťou vyhlíbené koryto tvorené zhutnenou hlinenou, prípadne spevnenou kamennou drťou, medzi časom zarastenou vegetáciou), ktorého existenciu mal však súd bezpochybné za preukázanú na základe listinných dôkazov, dospel k záveru, že toto umelé koryto ako také nie je spôsobilým byť samostatným predmetom občiansko-právnych vzťahov a je súčasťou pozemku (obdobne ako napr. parkoviská, účelové cesty).

15.3. Z hľadiska určenia pasívnej legitimácie žalovaných podľa súdu prvej inštancie nebolo podstatné to, či inicioval výstavbu tejto vodnej stavby (umelého koryta) žalovaný v 1. rade, či mu táto stavba po jej vykonaní bola zhotoviteľom odovzdaná a či túto eviduje ako súčasť svojho majetku.

16. Súd vychádzal z úvahy, že pokiaľ niekto neoprávnene, teda najmä bez nájomnej, či inej zmluvy alebo na základe neplatnej zmluvy užíva cudziu nehnuteľnosť (pozemok), bezdôvodne sa obohacuje na úkor iného vlastníka, a toto bezdôvodné obohatenie musí jeho vlastníkovi vydať, pričom bezdôvodné obohatenia vzniká nie len v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, keď sa jeho majetok nezmenší, hoci by sa zmenšiť mal. Keďže žalovaný v 1. rade nesporne vykonáva správu vodného toku Delňa, v intenciách argumentácie Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 4Obdo/42/2020 z 27.4.2021 je podľa názoru súdu prvej inštancie nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia proti žalovanému v 1. rade, čo do jeho právneho základu daný.

17.1. Žalobca výšku ním uplatňovaného bezdôvodného obohatenia zakladal na záveroch súkromného znaleckého posudku č. 20 z 11.9.2017 vypracovaného znaleckým ústavom - Technickou univerzitou v Košiciach, Stavebná fakulta, ktorého predmetom bolo okrem iných určenie všeobecnej hodnoty nájmu aj sporného pozemku (parc. č. 540).

17.2. Žalovaný v 1. rade výšku žalobcom uplatňovanej náhrady za užívanie parc. č. 450 považoval za neprimerane vysokú a predložil súdu súkromný znalecký posudok č. 1/2017 z 18.1.2017 vypracovaný znalcom z odboru stavebníctva Ing. Dušanom Sarkom, ktorého predmetom bolo určenie všeobecnej hodnoty nájmu pozemku nachádzajúceho sa v katastrálnom území: C. - parcely registra E, parc. č. 125/130, orná pôda o výmere 1296, nie však už pozemku, ktorý je predmetom tohto sporu. Súčasne predložil aj ďalší súkromný znalecký posudok č. 149/2017 zo 4.10.2017 vypracovaný znalcom z odboru stavebníctva F. I. J., ktorého predmetom bolo určenie všeobecnej hodnoty tam označených pozemkov aj v katastrálnom území: E., opäť nie však pozemku, ktorý je predmetom tohto sporu.

17.3. Súd konštatoval, že v znaleckom posudku č. 20 z 11.9.2017 bola pre stanovenie všeobecnej hodnoty nájmu tam označených pozemkov použitá porovnávacía metóda na základe 8 relevantných zmlúv o nájme pozemkov v posudzovaných lokalitách, a nie iba jednej nájomnej zmluvy, tak ako to tvrdil žalovaný v 1. rade a taktiež na základe údajov o ponuke realitných kancelárií o nájmoch pozemkov v posudzovaných katastrálnych územiach. Použitie kombinovanej metódy na stanovenie všeobecnej hodnoty nájmu nebolo možné, pretože sa jedná o pozemky, kde sa uvedená metóda nevyužíva. Za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty nájmu bola 15.7.2017 vykonaná aj obhliadka spojená s miestnym šetrením, pri ktorej sa identifikovala poloha pozemkov, charakter ich využívania, okolnosti majúce vplyvy na hodnotu pozemkov, obmedzenia na pozemkoch, konfigurácia a sklon pozemkov. Parcela registra „E“, parc. č. 450, je zastavaná preloženým korytom vodného toku Delňa. Pôvodný tok meandroval medzi parcelami, po úprave došlo k spevneniu brehov a vyrovnaniu trasy. Podľa záverov znaleckého posudku č. 20 všeobecná hodnota nájmu parc. č. 450, o výmere 230 m² predstavuje: 1.) na rok 2015 sumu 8,55 €/1m², 2.) na rok 2016 sumu 8,52 €/1m², 3.) na rok 2017 sumu 8,64 €/1m². Súd preskúmal znalecký posudok č. 20 a zistil, že tento vykazuje všetky zákonom predpísané náležitosti podľa § 17 ods. 4 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a tam formulované úvahy vedúce k vysloveným záverom sú logické, preskúmateľné, nevzbudzujúce pochybnosti o ich správnosti. Vychádzajúc z uvedených mestský súd pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia za obdobie od 30.9.2015 do 29.9.2017 vychádzal práve zo záverov znaleckého posudku č. 20. V tejto súvislosti súd pre úplnosť veci dodal, že nebyť preloženia koryta vodného toku Delňa na sporný pozemok navyše bez súhlasu jeho vlastníka, tento by bolo celkom zrejme možné využiť aj na iný účel ako koryto daného vodného toku a aktuálnu nemožnosť využitia daného pozemku na žiadny iný účel ako je koryto vodného toku Delňa, nijako nemožno na ťarchu jeho vlastníka (žalobcu) pričítať.

17.4. Súd prvej inštancie výšku nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému v 1. rade za užívanie parcely registra „C“, parc. č. 3302/70 (pôvodne vedenej ako parcela registra „E“, parc. č. 450) vodná plocha o výmere 230 m² ustálil za obdobie od 30.9.2015 do 31.12.2015 (8,55 € x 230 m² / 365 dní x 93 dní) v sume 501,05 €, za celý rok 2016 (8,52 € x 230 m²) v sume 1.959,60 € a za obdobie od 1.1.2017 do 29.9.2017 (8,64 € x 230 m² / 365 dní x 272 dní) v sume 1.480,87 €, t.j. spolu sume 3.941,52 €.

18. Pokiaľ sa jedná žalobou uplatnený o nárok na úrok z omeškania, mestský súd vychádzal z ustanovenia § 563 OZ, podľa ktorého, ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanovený právny predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa potom, čoho o plnenie veriteľ požiadal. Žalobca ani len netvrdil, že by bol žalovaného v 1. rade vyzval na zaplatenie žalobou uplatňovanej sumy ešte pred podaním žaloby osobitnou výzvou. Mestský súd preto za deň požiadania žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy považoval deň doručenia žaloby žalovanému v 1. rade, t.j. 26.10.2017, dôsledkom čoho sa žalovaný v 1. rade do omeškania dostal od 28.10.2017. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky v období od 16.3.2016 do 26.7.2022 bola vo výške 0,00 %. A teda žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie úroku z omeškania z dlžnej sumy 3.941,52 € vo výške 5 % ročne počnúc od 28.10.2017 do zaplatenia.

19. Vzhľadom na záver o pasívnej vecnej legitimácii žalovaného v 1. rade, ktorého považoval za nositeľa hmotnoprávnej povinnosti (rešpektujúc právne závery vyjadrené v uznesení NS SR sp.zn. 4Obdo/42/2010) súd zamietol žalobu proti žalovanému v 2. rade v celom rozsahu.

20.1. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

20.2. Žalobca si v konaní uplatňoval proti žalovaným nárok na zaplatenie sumy 3.941,52 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.941,52 € počnúc od 30.9.2017 do zaplatenia. Mestský žalobe žalobcu proti žalovanému v 1. rade vyhovel, čo do istiny v plnom rozsahu a rovnako aj čo do ním uplatňovaného úroku z omeškania, okrem úroku z omeškania obdobie od 30.9.2017 do

27.10.2017. Žalobca bol neúspešný iba v nepatrnej časti príslušenstva pohľadávky, ktorého priznanie závisí od priznania istiny a iba, ak je sporová strana úspešná, čo sa týka istiny, môže byť úspešná, aj pokiaľ ide o jej príslušenstvo, nie naopak, preto musí strana sporu v prvom rade vyvíjať svoju aktivitu v súvislosti s bránením alebo popretím istiny. Z uvedeného dôvodu súd tento nepatrný neúspech žalobcu, čo do príslušenstva (úroku z omeškania) ním uplatňovanej pohľadávky nepovažoval pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov tohto konania za relevantný. Keďže žalobca bol tak v danom v danom spore plne úspešný, súd dospel k záveru, že má podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP proti žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov tohto konania v plnej výške (IV. výrok). O výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 262 ods. 2 CSP.

20.3. Žalovaný v 2. rade bol v tomto konaní plne úspešný, keďže súd žalobu proti nemu v celom rozsahu zamietol. Nakoľko mu v tomto konaní žiadne trovy nevznikli, súd rozhodol tak, že žalovanému v 2. rade proti žalobcovi nárok na náhradu trov tohto konania nepriznal (V. výrok).

21. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný v 1. rade odvolanie voči výrokom I. a IV. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP (vychádzajúc z obsahu odvolania) a navrhol, aby odvolací súd v napadnutom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná náhradu trov konania (odvolaním neboli napadnuté výroky II., III. a V.).

22.1. Vytkol súdu prvej inštancie, že sa pri posudzovaní aktívnej legitímácie žalobcu nevysporiadal so znením ustanovenia § 48 ods. 1 druhá veta vodného zákona vrátane poznámky pod čiarou k odkazu 3, a ani s niekdajšou právnou úpravou, podľa ktorej pozemky tvoriace korytá vodných tokov prešli najneskôr k 1.4.1975 do vlastníctva štátu. Tu poukázal na rozsudky NS SR sp.zn. 8Sžo/38/2007 a 2Sžp/1/2012, z ktorých súd citoval v odseku 51. Dôvodil, že podľa právnej úpravy k 1.4.1975 v zmysle zákona č. 138/1973 Zb. patrilo vlastníctvo vodných tokov a koryt vodných tokov len štátu, a aj podľa platnej právnej úpravy takéto vlastníctvo patrí len štátu. Poukázal pritom na § 125 ods. 2 OZ, a článok 20 ods. 2 Ústavy SR, ktoré konajúci súd neaplikoval. Má za to, že odôvodnenie rozsudku v odsekoch 52., 53. a 54. neobstojí vzhľadom na nadobúdanie vlastníctva štátu k predmetným pozemkom priamo zákonom, pričom zdôraznil, že právne predpisy či právna úprava z nich vyplývajúca sa nepreukazuje ani nedokazuje. Namietal, že nemožno stotožňovať inštitút vyvlastnenia a znárodnenia (zoštátnenia) a podľa jeho názoru bolo povinnosťou súdu riadne interpretovať a vysvetliť ustanovenia zákona, o ktoré žalovaný opiera nadobudnutie vlastníctva štátu k pozemkom pod vodnými tokmi (t.j. § 48 ods. 1 druhá veta vodného zákona v spojení s poznámkou pod čiarou č. 3.).

22.2. Ďalej namietal, že sa súd pri poukaze na uzatvorené zmluvy nezaoberal napr. možným pochybením zamestnancov štátneho podniku, zlým manažérskym rozhodnutím, či úmyselným konaním niekoho na škodu majetku štátu, ani neplatnosťou týchto zmlúv spôsobenou právnou úpravou vlastníctva vodných tokov, ako aj chýbajúcim právnym základom na zastupovanie štátu štátnym podnikom pri týchto úkonoch. Namietal prehliadanie rozdielov v pojmoch „Správa vodných tokov“ a „Správa majetku štátu“, zdôrazniac, že vodný tok nemožno považovať za vec zverenú pri založení štátneho podniku alebo vec nadobudnutú do majetku štátneho podniku podľa zákona o štátnom podniku. Rozhodnutie považuje za poškodzujúce štátne záujmy, pokiaľ odmieta právo patriace každému štátu určiť vo verejnom záujme zákonom ako nadobúdacím majetkovým titulom, ktoré zákonom ako nadobúdacím majetkovým titulom, ktoré veci sú iba vo výlučnom vlastníctve štátu.

22.3. Zotrvál na námietke nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie argumentujúc, že z rozhodnutia, ale ani predložených dôkazov a žaloby, podľa neho nevyplýva užívanie dotknutých pozemkov výhradnou a konkrétne preukázanou činnosťou žalovaného. Dal do pozornosti ustanovenie § 5 ods. 2 Zákona o štátnom podniku, podľa ktorého štátny podnik nezodpovedá za záväzky štátu. Opakovane zdôraznil, že správu vodných tokov nemožno stotožňovať so správou majetku štátu, pričom má za to, že ako správca vodného toku nemôže užívať pozemky koryt bez právneho dôvodu. Zároveň vytykal súdu, že nerozlišuje medzi nepriamym zastúpením a priamym zastúpením, keď nesprávne nakladá s pojmami „konať namiesto štátu“ a „konať v mene štátu“. Odvolateľ má za to, že na daný spor nie je aplikovateľný zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu. Zdôraznil, že ani vodné toky vo výlučnom vlastníctve štátu ani prípadný peňažný záväzok štátu spojený s týmto vlastníctvom netvorí majetok žalovaného štátneho podniku podľa žiadneho právneho predpisu a žiadny právny predpis neumožňuje (neukladá) štátnemu podniku v prípade uvedeného majetku konať za štát pred súdom ani nezakladá zodpovednostné vzťahy štátnemu podniku.

22.4. Žalovaný vytyka súdu nesprávne zistenie skutkového stavu a celkový nesprávny postup pri tomto zisťovaní, keďže podľa neho k stavebným úpravám na predmetných pozemkoch došlo pravdepodobne už v roku 1964. Pokiaľ súd uvádza niečo o roku 1986 vychádzajúc zo vzniku parcely v katastri,

uvedené je podľa neho úplne irelevantné. Súd sa nevysporiadal s jeho námietkou, že stavebné úpravy nevykonával ako investor žalovaný ani jeho právny predchodca, ale mal to byť v rokoch 1964-1965 Mestský národný výbor v Prešove. Tiež namietal zamieňanie uvedených stavebných úprav s inými stavebnými úpravami na vodnom toku Delňa uskutočnenými na úplne inom úseku a v úplne inom období (80-te roky minulého storočia), s ktorou námietkou sa súd nevyporiadal. Samotný žalobca nepredložil súdu žiadny hodnoverný dôkaz o tom, že by žalovaný alebo jeho právny predchodca boli subjektom, ktorý požiadal o povolenie na stavebné úpravy na predmetnom pozemku, resp. ktorý by ich vykonal a ktorému bolo následne povolené tieto úpravy užívať.

23.1. Žalobca sa k podanému odvolaniu vyjadril písomne tak, že rozsudok je podľa neho vecne správny, vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, súd na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok potvrdil a priznal mu náhradu trov konania.

23.2. K námietke žalovaného spočívajúcej v nedostatočnom zisťovaní vlastníctva pozemku žalobca uvádza, že táto námietka nie je dôvodná. Súd prvej inštancie sa touto námietkou zaoberal a žalovanému poskytol relevantné a najmä dôkladne odôvodnené odpovede, v zmysle ktorých je zrejmé, že žalobca vo veci disponuje aktívnou vecnou legitímáciou vyplývajúcou zo skutočnosti, že je to práve on, kto je vlastníkom sporného pozemku. Za najpodstatnejšiu okolnosť súvisiacu s posudzovaním aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní považuje žalobca skutočnosť, že žalovaný nepreukázal, že pozemok žalobcu bol už ku dňu 1.4.1975 zavodnený, a teda či tvoril koryto rieky (umelé, či prirodzené). Žalobca sa v plnej miere stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie, že žalovaný neunesol svoju dôkaznú povinnosť, keď nepredložil, ale ani neoznačil žiadny hodnoverný dôkaz na preukázanie toho, že už k 1.4.1975 aspoň časťou sporného pozemku pretekal vodný tok Delňa. Žalovaný v 1. rade svoje tvrdenia o zoštatnení či vyvlastnení žiadnym spôsobom nepreukázal, a teda nevyvrátil hodnoverné a záväzné údaje katastra nehnuteľností, v zmysle ktorých je otázka aktívnej vecnej legitímácie bez ďalšieho vyriešená, a to v prospech žalobcu. Nakoľko v konaní nebolo preukázané, že pozemok žalobcu ku dňu 1.4.1975 tvoril koryto vodného toku, námietky žalovaného nemožno považovať za dôvodné.

23.3. Za nedôvodné považuje žalobca taktiež námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. V tejto otázke sa žalobca v plnej miere stotožňuje s právnym posúdením a odôvodnením súdu prvej inštancie, ktorý v napadnutom rozsudku jasne, zrozumiteľne a bez vnútorných rozporov vysvetlil, na základe ktorých ustanovení právnych predpisov dospel k záveru, že pasívne legitimovaným subjektom je v prejednávanej právnej veci práve žalovaný. V tomto smere žalobca poukázal na svoje vyjadrenie zo dňa 23.3.2018 a jednotlivé rozhodnutia v ňom uvedené, z ktorých, podľa názoru žalobcu, jednoznačne vyplýva skutočnosť, že žalovaný je v predmetnej právnej veci pasívne vecne legitimovaný. Podľa žalobcu pojem „správa majetku štátu“ v sebe celkom jednoznačne zahŕňa pojem „správa vodných tokov“. Ak vodné toky sú vo vlastníctve Slovenskej republiky, tak nevyhnutne to musí znamenať, že predstavujú majetok štátu. Ak teda žalovaný spravuje vodné toky, musí to znamenať, že spravuje majetok štátu. Argumentácia žalovaného aj s poukazom na vyššie uvedené preto nemôže obstať.

23.4. Vznik bezdôvodného obohatenia podľa názoru žalobcu nie je možné poprieť. Či sa s tým žalovaný stotožňuje alebo nie, faktom ostáva, že žalovaný nedisponuje žiadnym oprávnením, na základe ktorého by disponoval právom užívať pozemok žalobcu ako umelé koryto rieky. V prejednávanej právnej veci sa nejedná o zákonom regulované užívanie pobrežného pozemku, ale priamo o užívanie celého pozemku žalobcu za účelom vykonávania vodohospodárskej činnosti a správy vodných tokov, za čo je dôvodné zo strany žalobcu požadovať odplatu obdobne, ako to požadovali iní vlastníci v danej lokalite, s ktorými žalovaný uzavrel nájomné zmluvy, na ktoré správne (aj v kontexte aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie) poukázal súd prvej inštancie. Snaha žalovaného o akési ospravedlnenie skutočnosti, že vôbec došlo k uzavretiu daných zmlúv (pochybenie zamestnancov, zlé manažérske rozhodnutia, úmyselné konanie na škodu majetku štátu či dokonca neplatnosť týchto zmlúv) nemá v prejednávanej právnej veci žiadnu relevanciu.

23.5. Súd prvej inštancie sa podľa žalobcu relevantne vyjadril ku všetkým námietkam žalovaného, pričom tvrdenie žalovaného, že „k stavebným úpravám (zásahom) na predmetných pozemkoch došlo pravdepodobne (prinajmenšom) už v roku 1964“ ostalo počas konania nepodložené a nepreukázané. Toto tvrdenie nevyplýva zo žiadneho vykonaného dôkazu a nemožno ho odvodzovať od toho, že v danom roku bola vypracovaná projektová dokumentácia stavby „Ochranu kúpaliska na Delni v Prešove - proti zanášaniu“. Vypracovanie projektovej dokumentácie k stavbe bez ďalšieho nemôže znamenať, že tá ktorá stavba sa zároveň v danom roku realizovala a v neposlednom rade aj skolaudovala. Žalobca považuje za správne aj odôvodnenie napadnutého rozsudku v časti zaoberajúcej sa otázkou (ne)podstatnosti subjektu, ktorý inicioval výstavbu vodnej stavby na pozemku žalobcu.

23.6. V priebehu odvolacieho konania žalobca doložil do spisu rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/39/2023 z 30.10.2024, ktoré bolo vydané v skutkovo i právne totožnom konaní, kde odvolací súd vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácii okrem iného uviedol, že: „Žalovaný má zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu, keďže správca vodného toku je aj správcom pozemkov korýt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky (§ 48 ods. 1 Vodného zákona v spojení s § 6 ods. 2 zákona č. 111/1990). Inak povedané, pokiaľ správou vodných tokov na základe zákonného zmocnenia štát poveril žalovaného, tento má zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu“. S poukazom na uvedené žalobca má za to, že žalovaný v 1. rade – samotný štátny podnik je v konaní pasívne vecne legitimovaným. Vo vzťahu k aktívnej legitímácii opakovane poukázal na to, že v okolnostiach riešenej veci žalovaný popiera hodnoverné a záväzné údaje katastra (§ 70 zákona č. 162/1995 Z.z.), v zmysle ktorých je vlastníkom predmetných pozemkov žalobca, preto práve žalovaného zaťažuje dôkazné bremeno preukázať ním tvrdené skutočnosti, pokiaľ popiera vlastnícke právo žalobcu.

24. Žalovaný v 1. rade v odvolacej replike zotrval na svojich tvrdeniach uvedených v odvolaní, pričom odôvodnenie uznesenia NS SR sp.zn. 8Cdo/39/2023 považuje za nezrozumiteľné, dokonca paradoxné.

25.1. Odvolací súd zdôrazňuje, že odvolaním neboli napadnuté výroky II., III. a V., ktoré nadobudli právoplatnosť.

25.2. Odvolaním žalovaného v 1. rade boli napadnuté výroky I. a IV., ktorými súd vyhovel žalobe voči žalovanému v 1. rade a rozhodol o trovách konania medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade. Tieto výroky boli predmetom odvolacieho prieskumu.

26. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného v 1. rade ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného v 1. rade nie je dôvodné.

27. Rozsudok je v napadnutých výrokoch I. a IV. vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

28. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 20. mája.2025 o 09.25 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 207, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 14.05.2025 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

29. Žalovaný v 1. rade v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

30. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

31. Rozhodnutiu súdu v napadnutom rozsahu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok v napadnutom rozsahu nie je ani nepreskúmateľný a nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

32. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné. Vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 ods. 1,2 CSP. Z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového

stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil, preto odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

33. Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutom rozsahu, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci. Ani odvolacie námietky žalovaného v 1. rade nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku v napadnutom rozsahu a nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

34. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva úvaha súdu, na základe ktorej dospel k svojmu záveru s poukazom na zistený skutkový stav a príslušné zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval v prejednávanej veci a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na všetky odvolacie námietky žalovaného v 1. rade.

35. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca je aktívne legitimovaným v spore a žalovanému v 1. rade svedčí pasívna vecná legitímácia. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že predmetné nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu sú preukázateľne (umelým) korytom, cez ktoré preteká vodný tok Delňa, ktorý je vo vlastníctve Slovenskej republiky a ktorého správcom je žalovaný v 1. rade, pričom nedošlo k uzatvoreniu nájomnej, či inej zmluvy. Žalobca sa tak aj podľa odvolacieho súdu dôvodne domáha vydania bezdôvodného obohatenia od žalovaného v 1. rade.

36. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného v 1. rade odvolací súd uvádza nasledovné:

37. Predmetom tohto konania je vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré žiada žalobca od žalovaného titulom užívania pozemkov v jeho vlastníctve bez právneho dôvodu a to pozemku zapísaného na LV č. XXXX pre okres Prešov, obec Prešov, kat. úz. E., parcelné č. KN „E“ č. 450 o výmere 230 m² - orná pôda, ktorý pozemok bol preklopený do nového stavu - registra „C“ s č. 3302/70 so zachovaním pôvodnej výmery 230 m² a označením druhu pozemku - vodná plocha (tak ako to vyplýva z geometrického plánu č. 33-1/2018 úradne overeného Okresným úradom v Prešove a výkazu výmer tvoriaceho prílohu tohto plánu). Pozemok parc. č. KNC 3302/70, kat. úz. E. o výmere 230 m², ktorý bol vytvorený z pozemku parc. č. KNE 450 kat. úz. E. o výmere 230 m², je korytom vodného toku Delňa.

38.1. Podstatou odvolacích námietok je nesprávne posúdenie

- pasívnej legitímácie žalovaného v 1. rade
- aktívnej vecnej legitímácie žalobcu
- nepreskúmateľnosť rozhodnutia vo vzťahu k stavebným úpravám

38.2. Odvolací súd dospel k záveru, že ani jednu z námietok nemožno považovať za dôvodnú.

39. Námietku nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného v 1. rade odvolací súd považuje za nedôvodnú s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/39/2023 zo dňa 30.10.2024, v ktorom bola (v skutkovo obdobnej veci) vyriešená otázka pasívnej legitímácie štátneho podniku ako správcu vodného toku vo vzťahu k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. V uvedenom rozhodnutí dovolací súd vyjadril názor, že Slovenský vodohospodársky podnik ako samostatná právnická osoba, ktorej bolo osobitným zákonom, t.j. zákonom č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, dané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, je v spore tým zodpovednostným subjektom, ktorý je povinný vydať bezdôvodné obohatenie. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný má potom zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu, keďže správca vodného toku je aj správcom pozemkov koryt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky (§ 48 ods.1 zák.č. 364/2004 Z.z. o vodách v spojení s § 6 ods. 2 zák.č. 111/1990 Zb.). Inak povedané, pokiaľ správou vodných tokov na základe zákonného zmocnenia štát poveril žalovaného, tento má zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu. Odvolací súd nevzhladol dôvod odkloniť sa od uvedeného názoru najvyššieho súdu.

40. Ani odvolaciu námietku vo vzťahu k posúdeniu aktívnej legitímácie žalobcu nebolo možné akceptovať, nakoľko súd prvej inštancie sa po zrušení skoršieho rozsudku a vrátení veci dôsledne riadil pokynom odvolacieho súdu a posúdil túto otázku v súlade s názorom vyjadreným v uznesení Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/275/2019, na ktorom názore odvolací súd zotráva.

41. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie dôsledne sa zaoberať aktívnou vecnou legitimáciou žalobcu, pričom považoval za potrebné ustáliť, či sporné nehnuteľnosti ku dňu nadobudnutia účinnosti zák. č. 138/1973 Zb. (t. j. k 1.4.1975) tvorili koryto vodného toku. Ak ku dňu účinnosti sporný pozemok nebol zavodený uložil súdu prvej inštancie skúmať kedy, v dôsledku akých okolností, za akej právnej úpravy, na základe akého rozhodnutia sa stali nehnuteľnosti korytom vodného toku, v ktorej súvislosti potom mal súd posúdiť, či došlo platne k vzniku vlastníckeho práva štátu. Vychádzal pritom z nasledujúcich úvah, na ktorých zotrváva:

42.1. Podľa právnej teórie pozemky tvoriace koryto riek (riečište) mohli byť do 1.4.1975 v súkromnom vlastníctve. Podľa platných právnych predpisov - Uhorského zákonného článku XXIII./1875 v znení zákonného článku XVIII./913 a neskôr zák. č. 11/1955 Zb. o vodnom hospodárstve, pozemky na ktorých sa nachádzalo koryto vodných tokov, boli súčasťou pobrežných pozemkov s tým, že výkon vlastníckeho práva k nim bol obmedzený.

42.2. K zmene došlo v období od 1.4.1975, kedy nadobudol účinnosť zák. č. 138/1973 Zb. o vodách.

42.3. Podľa čl. 10 ods. 1 Ústavy ČSSR č. 100/1960 Zb. nerastné bohatstvo, základné zdroje energie, základný lesný pôdny fond, prírodné zásoby podzemných vôd, vodné toky a prírodné liečivé zdroje sú v štátnom vlastníctve. Podrobnosti ustanoví zákon Federálneho zhromaždenia.

42.4. Podľa ust. § 31 ods. 1 zák. č. 138/1973 Zb. o vodách, vodné toky sú vody trvalo tečúce po zemskom povrchu medzi brehmi buď v prirodzenom (prípadne upravenom) koryte ako bystrinky, potoky, rieky alebo v umelom koryte ako prieplavy, vodné kanále, nádrže a pod., alebo vody nachádzajúce sa v slepých ramenách vodných tokov včítane ich koryt.

42.5. V zmysle zák. č. 138/1973 Zb. sa s účinnosťou k 1.4.1975 korytá vodných tokov stali vlastníctvom štátu a až do účinnosti zák. č. 184/2002 Z.z. o vodách, ktorý nadobudol účinnosť 1.6.2002 (a ktorým bol novelizovaný aj Občiansky zákonník, konkrétne § 120 ods. 2, v zmysle ktorého stavby, vodné toky a podzemné toky nie sú súčasťou pozemku) nemohol existovať rozdielny režim vlastníctva vody a koryta vodného toku.

42.6. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí č. 8Sžo/38/2007 sa zaoberal výkladom citovaných ustanovení, pričom dospel k nasledujúcim záverom: „V zmysle vyššie citovaného je potrebné potvrdiť, že pozemky tvoriace koryto rieky prešli zo zákona do vlastníctva štátu. Aj podľa právnej teórie pozemky tvoriace koryto riek (riečište) mohli byť do 1.4.1975 v súkromnom vlastníctve. Vlastníctvo riečišťa dotiaľ, dokiaľ je pod vodou, bolo viac len spočívajúcim (virtuálnym) právom, pretože vykonávanie vlastníckeho práva bolo obmedzené zákonnými ustanoveniami Vodného zákona. Zaradením § 31 ods. 1 do Vodného zákona do pojmu vodných tokov boli zahrnuté aj ich korytá, či už prirodzené, upravené alebo umelé. Vlastnícky to znamenalo ku dňu účinnosti Vodného zákona (1.4.1975) poštátnenie týchto pozemkov, pričom za pozemky tvoriace prirodzené vodné toky nepatrila náhrada a v ostatných prípadoch patrila náhrada obdobne podľa predpisov o vyvlastnení. Pokiaľ sa pripustí, že žiadaný pozemok tvorí koryto vodného toku (tak ako aj účastníci konania zhodne tvrdia), tak tento prešiel do vlastníctva štátu najneskôr k 1.4.1975 poštátnením z pôvodného vlastníka. Týmto pôvodný vlastník stratil aj dispozičné právo k predmetnému pozemku, a preto nemohol platne v roku 1992 v rámci dohody o vyporiadaní sa z dedičských podielov, previesť podiel 1/4 z celku z pozemku na navrhovateľa. Pozemok bol vo vlastníctve štátu a v zmysle platných predpisov na území SR, takéto pozemky naďalej sú výlučným vlastníctvom štátu (viď čl. 4 Ústavy SR č. 460/1992 Zb. a § 43 ods. 1 zák. č. 364/2004 Zákona o vodách). Vlastníctvo k tomuto pozemku nemohol získať navrhovateľ ani vydržaním, a to nielen z dôvodu, že nebola naplnená podmienka dobromyseľnej držby ale aj z dôvodu, že tomu bráni zákonná podmienka uvedená v § 134 ods. 2 OZ.“

42.7. Z dôvodovej správy k zák. č. 184/2002 Z.z. o vodách okrem iného vyplýva: „Vodné toky a podzemné vody sú podľa čl. 4 Ústavy SR vo výlučnom vlastníctve SR. Podľa doterajšieho zák. č. 138/1973 Zb. o vodách boli za súčasť vodných tokov považované aj pozemky tvoriace koryto vodného toku. Táto právna konštrukcia nie je však ďalej udržateľná najmä z dôvodu potreby budovania nových vodných diel, ktoré v súčasnosti môžu byť financované aj z iných ako štátnych prostriedkov. Vpustením vody do nového neštátneho diela sa stane toto dielo vodným tokom, a tým by došlo k zoštátneniu pozemkov, na ktorých je vodná stavba vybudovaná. Navrhovanou úpravou nebudú dotknuté doterajšie vlastnícke vzťahy k pozemkom koryt vodných tokov.“

42.8. Podobne z dôvodovej správy k zákonu o vodách č. 364/2004 Z.z. (k § 43) vyplýva, že „úprava týchto ustanovení je zameraná na pojmové vymedzenie vodného toku a jeho právnej povahy aj s ohľadom na článok 4 Ústavy SR, podľa ktorého sú vodné toky vo vlastníctve Slovenskej republiky. Zároveň zachováva kontinuitu vlastníckych vzťahov tak, aby nedošlo k žiadnym vlastníckym zmenám

oproti doterajšej úprave, ktorá založila vlastníctvo štátu povrchových vôd vo vodnom toku a pozemkov tvoriacich ich korytá. Nové vymedzenie pojmu vodný tok vytvára právny priestor, aby v súlade s ústavným princípom rovnosti vlastníctva mohli byť vlastníckmi vodných stavieb alebo pozemkov napr. umelých vodných tokov aj neštátne subjekty.

43.1. Podstatným pre posúdenie aktívnej legitímácie žalobcu (t.j. posúdenie či je vlastníkom predmetných nehnuteľností, ktoré sú toho času korytom rieky) tak bolo ustálenie, či sporné pozemky v k.ú. E. č. KNC 3302/75 a 3302/76 boli k 1.4.1975 súčasťou prirodzeného alebo umelého koryta vodného toku Delňa (s tým, že iba v takom prípade by účinnosťou zák. č. 138/1973 Zb. sa tieto stali vlastníctvom štátu), alebo či sa stali súčasťou (umelého) koryta až po 1.4.1975, ak áno kedy a akým spôsobom toto umelé koryto bolo vytvorené (stavbou v roku 1965 alebo 1983, resp. inak) a či došlo platne k zmene vlastníctva (či už zmluvou alebo vyvlastnením). Rozhodujúcim teda bolo ustálenie, kedy došlo k zaplaveniu predmetnej nehnuteľnosti a na základe akých skutočností.

43.4. Tak ako je to vyššie uvedené pre posúdenie, či došlo k zoštátneniu predmetnej nehnuteľnosti nadobudnutím účinnosti zák. č. 138/1973 Zb., ako tvrdí žalovaný v 1. rade, bolo nevyhnutné najprv posúdiť vychádzajúc z konkrétnych skutkových okolností danej veci, či predmetná nehnuteľnosť bola k 1.4.1975 súčasťou vodného toku (tvorila koryto vodného toku) preto, že:

- v prípade, že ku dňu 1.4.1975 predmetná nehnuteľnosť tvorila koryto vodného toku ku dňu účinnosti zákona č. 138/1973 Zb., došlo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona k zoštátneniu predmetnej nehnuteľnosti

- v prípade, ak sa pozemok stal korytom umelého vodného toku až neskôr, ku dňu účinnosti zákona č. 138/1973 Zb. k zoštátneniu predmetnej nehnuteľnosti nemohlo dôjsť, nakoľko netvorila koryto vodného toku.

44. Súd prvej inštancie sa dôsledne riadil pokynom odvolacieho súdu a po vrátení veci sa zameral na posúdenie otázky či ku dňu 1.4. 1975 bola predmetná nehnuteľnosť zavodená, t.j. či k 1.4.1975 cez túto pretekala vodný tok Delňa v prirodzenom, či umelom koryte.

45.1. V preskúmvanej veci je nesporné, že žalobca je výlučným vlastníkom parcely č. 450 o výmere 230 m² - orná pôda zapísanej na LV č. XXXX registra KN „E“ pre okres Prešov, obec C., kat. územie E. a z geometrického plánu č. 33 -/2018 úradne overeným Okresným úradom v Prešove katastrálnym odborom dňa 31.10.2018, z výkazu výmer tvoriaceho prílohu tohto plánu bolo zrejmé, že celý pozemok registra „E“ bol preklopený do nového stavu registra „C“ s číslom 3302/70, so zachovaním pôvodnej výmery 230 m² a označením nového druhu pozemku - vodná plocha.

45.2. Žalovaný v 1. rade tvrdí, že žalobca nie je v tomto spore aktívne vecne legitimovaný, pretože s účinnosťou od 1.4.1975 došlo k zoštátneniu parc. č. 450, toho času parc. č. 3302/70, teda za situácie, keď žalobca je ako vlastník zapísaný v katastri nehnuteľností, žalovaný v 1. rade popiera jeho vlastnícke právo tvrdením o zoštátnení pozemkov.

45.3. Súd prvej inštancie preto správne (a v súlade s názorom odvolacieho súdu vyjadreným v zrušujúcom uznesení) vychádzal z úvahy, že žalovaný v 1. rade vyvracia hodnoverné a záväzné údaje katastra podľa § 71 katastrálneho zákona, preto jeho zaťažuje dôkazné bremeno, aby preukázal, že daný pozemok bol už ku dňu 1.4.1975 zavodený, teda tvoril koryto (umelé, či prirodzené), a účinnosťou zák. č. 138/1973 Zb. sa stal vlastníctvom štátu (v dôsledku čoho je ako vlastník v katastri nehnuteľností nesprávne zapísaný žalobca).

46. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by k uvedenému dňu pozemok bol zavodený-tvoril koryto vodného toku, preto aj podľa odvolacieho súdu žalovaný v 1. rade neunesol svoju dôkaznú povinnosť, keď neoznačil a ani nepredložil žiadny hodnoverný dôkaz na preukázanie toho, že už k 1.4.1975 aspoň časťou sporného pozemku pretekala vodný tok Delňa.

47.1. Odvolaciemu súdu sa žiada poznamenať, že teória procesného práva podmieňuje úspech strany v spore uznesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu prívodiť jeho úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať. Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukazovania je na ustanovenie § 132 CSP, podľa ktorého strany sporu označia dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Uvedené ustanovenie stanovuje dôkaznú povinnosť strán sporu v sporovom konaní, t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží v zásade na stranách sporu. Tá strana sporu, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo

skutkového stavu, zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho, kto síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záverov, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany sporu. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie strany sporu nie je preukázané, ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie. Aby strana sporu mohla splniť svoju zákonnú povinnosť označiť potrebné dôkazy, musí predovšetkým splniť svoju povinnosť tvrdenia. Nesplnenie povinnosti tvrdenia, teda neunesenie bremena tvrdenia, má za následok, že skutočnosť, ktorú strana sporu vôbec netvrdila a ktorá nevyšla inak v konaní najavo, nebude predmetom dokazovania. Zákon stranám sporu ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností je určený hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán. Právo súdu je v tom, že rozhodne, ktorý z dôkazov vykoná. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena.

47.2. Pretože v sporovom konaní stoja strany proti sebe a majú opačný záujem na výsledku konania, povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť zaťažuje každú zo sporových strán v úplne inom smere. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na stranách sporu. Každá zo sporových strán musí v závislosti na hypotéze právnej normy tvrdiť skutočnosti a označiť dôkazy, na základe ktorých bude môcť súd rozhodnúť v ich prospech (bremeno tvrdenia a bremeno dôkazu). Je teda potrebné zdôrazniť, že dôkazné bremeno vždy zaťažuje tú stranu, ktorá má v konečnej fáze procesu dokázať pravdivosť určitého tvrdenia, ktorým odôvodňuje svoj návrh prednesený súdu. Dôkazné bremeno stíha tú stranu sporu, v ktorej záujme je, aby určitá skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva a stranou tvrdená, bola v konaní skutočne preukázaná.

48. V danom prípade žalobca svoje vlastnícke právo preukazuje zápisom vlastníctva v katastri nehnuteľností a žalovaný v 1. rade tento zápis spochybňuje tvrdením o zoštatnení ku dňu 1.4.1975 (účinnosťou zák.č. 138/1973 Zb), preto práve žalovaného v 1. rade zaťažovalo dôkazné bremeno na preukázanie, že došlo k zoštatneniu, teda, že boli splnené podmienky za ktorých došlo k zoštatneniu nadobudnutím účinnosti uvedeného zákona. Základnou podmienkou nadobudnutia vlastníctva štátu zo zákona pritom bola skutočnosť, že nehnuteľnosť ku dňu účinnosti zákona tvorila koryto vodného toku. Preto žalovaný v 1. rade mal preukázať splnenie tejto podmienky, avšak toto dôkazné bremeno neunesol.

49. Žalovaný v 1. rade nepreukázal, že k stavebným úpravám na predmetných pozemkoch došlo už v roku 1964, čo je zrejme aj s toho, že sám hovorí iba o „pravdepodobnom čase výstavby“. Nemožno akceptovať ani jeho námietku, že sa súd nevysporiadal s jeho tvrdením, že stavebné úpravy nevykonával ako investor on ani jeho právny predchodca, ale mal to byť v rokoch 1964-1965 Mestský národný výbor v Prešove, nakoľko toto svoje tvrdenie v konaní nepreukázal (neunesol bremeno dôkazu vo vzťahu k tomuto tvrdeniu). Súd prvej inštancie sa jasne, dostatočne a správne vyjadril, že tvrdenie o stavebných úpravách pravdepodobne (prinajmenšom) už v roku 1964 ostalo počas konania nepodložené a nepreukázané, pretože nevyplýva zo žiadneho vykonaného dôkazu a nemožno ho odvodzovať od toho, že v danom roku bola vypracovaná projektová dokumentácia stavby „Ochranu kúpaliska na Delni v Prešove - proti zanášaniam“. Vypracovanie projektovej dokumentácie k stavbe bez ďalšieho nemôže znamenať, že tá ktorá stavba sa zároveň v danom roku realizovala a v neposlednom rade aj skolaudovala.

50. Už vôbec neobstojí námietka žalovaného v 1. rade, že žalobca nepredložil súdu žiadny hodnoverný dôkaz o tom, že by žalovaný alebo jeho právny predchodca boli subjektom, ktorý požiadal o povolenie na stavebné úpravy na predmetnom pozemku, nakoľko žalobcu nezaťažovala takáto dôkazná povinnosť.

51. Odvolateľ nedôvodne namieta, že sa súd prvej inštancie pri posudzovaní aktívnej legitímácie žalobcu nevysporiadal s niekdajšou právnou úpravou, podľa ktorej pozemky tvoriace korytá vodných tokov prešli najneskôr k 1.4.1975 do vlastníctva štátu (dôvodiac, že podľa právnej úpravy k 1.4.1975 v zmysle zákona č. 138/1973 Zb. patrilo vlastníctvo vodných tokov a koryt vodných tokov len štátu, a aj podľa platnej právnej úpravy takéto vlastníctvo patrí len štátu). Súd prvej inštancie na uvedené bral zreteľ a zameral svoje posúdenie na to, či vo vzťahu ku spornej nehnuteľnosti boli splnené podmienky na prechod vlastníctva na štát, preto skúmal či táto nehnuteľnosť tvorila k 1.4.1975 koryto vodného toku.

Nakoľko z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by k uvedenému dňu nehnuteľnosť bola korytom, správne súd uzavrel, že na základe zákona č. 138/1973 Zb. nedošlo k prechodu vlastníctva na štát.

52. Rovnako nedôvodne žalovaný namietal, že súd stotožňuje inštitút vyvlastnenia a znárodnenia (zoštátnenia). Pretože súd dospel k záveru, že k 1.4.1975 sporný pozemok (pôvodne parc. č. 450, resp. t.č. parc. č. 3302/70) nebol zavodnený, následne v súlade s pokynom odvolacieho súdu skúmal kedy a na základe akého rozhodnutia došlo k zavodneniu. V tejto súvislosti sa súd prvej inštancie zaoberal i tým, či došlo k vyvlastneniu sporného pozemku, pričom zohľadnil, že žalovaný nad rámec tvrdenia o nadobudnutí vlastníckeho práva Slovenskou republikou ex lege podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. ku dňu nadobudnutia jeho účinnosti (1.4.1975) ani len netvrdil, že by sporný pozemok bol v minulosti predmetom akéhokoľvek vyvlastňovacieho konania a takáto skutočnosť nevyplývala ani z vykonaného dokazovania. Keďže v prejednávanej spore nebolo stranami tvrdené (ani preukázané) vyvlastnenie sporného pozemku štátom v rámci vyvlastňovacieho konania pred a ani po 1.4.1975, súd dospel k správnej závere, že k jeho vyvlastneniu vydaním administratívneho rozhodnutia nedošlo. Správne uzavrel, že aj vo vzťahu k tomu, kedy a na základe akého rozhodnutia došlo k zavodneniu sporného pozemku, žalovaný v 1. rade neunesol bremeno tvrdenia a dôkazu. Rovnako nebolo preukázané, že by k preloženiu vodného toku Delňa z jeho prirodzeného koryta do koryta umelo vytvoreného na parc. č. 450 došlo s vedomým a už vôbec nie to, že so súhlasom žalobcu, či jeho právnych predchodcov.

53. Správny je preto záver súdu, že žalobca si dôvodne uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému v 1. rade. Výšku obohatenia priznanú súdom prvej inštancie ani jeho príslušenstvo (úrok z omeškania) žalovaný v 1. rade v odvolaní nenamietal.

54. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch I. a IV. výrok ako vecne správny potvrdil v zmysle ust. § 387 CSP.

55. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1,2 CSP.

56. Žalovaný v 1. rade bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania a vznikla mu povinnosť nahradiť v plnom rozsahu trovy odvolacieho konania úspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia, a to samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník, zohľadňujúc ust. § 251 CSP.

57. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).